

Subjekt - bytí a jsoucnost / Bytí a jsoucnost „subjektu“

Subjekt můžeme chápat jednak jako „jsoucno“, a to „pravé jsoucno“, tj. mající jak předmětnou, tak nepředmětnou stránku. V tom smyslu je toto pravé jsoucno pravou událostí, tj. událostí, která je zevnitř integrována, tj. jejíž jednotlivé fáze, „jsoucnosti“, jsou zevnitř živě spjaty, takže nejen nejsou „bodové“, ale dokonce se vzájemně prorůstají tak, že vytvářejí celek, z jednoty vyrůstající a jsouce v ní udržovány – ale čím nebo kým? Právě subjektem, ale v jiném smyslu, tj. nikoli subjektem jakožto jsoucnem, ani subjektem jakožto bytím (bytí subjektu v onom prvním smyslu je koextenzivní s délkou „života“ onoho subjektu v prvním smyslu), nýbrž subjektem, o kterém nemůžeme říci ani, že jest, ani že není. Subjekt „má“ svůj vnějšek, ale není tím vnějškem; „má“ svoje nitro, ale není tímto nitrem. Rozšíříme-li pojem „života“ i za hranice živých bytostí (tedy až do nejnižších úrovní „bytí“), můžeme říci, že subjekt žije tím, že sám sebe poskytuje jako průlinu pro příchod toho, co ještě není, do aktuálnosti, a co zároveň udržuje ve sjednocenosti i to, co z jednotlivých aktuálností zůstává jako materiál a opora příštích (takže to nepřechází do minulosti jako něco, co „už není“). V souhlasu s tím můžeme říci, že subjekt vykonává své bytí (je subjektem tohoto vykonávání), ale sám bytím není; a vykonává své bytí, tedy svým způsobem svou událostnost, tak, že stále pracuje s materiálem, který má k dispozici z předchozích jsoucností (jako jejich relikty). Subjekt jako aktivní ohnisko událostného dění subjektu jako celku (jako celé události) není ve vlastním smyslu součástí tohoto celku, ale je základem a garantem jeho sjednocenosti, ovšem, základem a garantem, o němž nemůže legitimně říci, že je „jsoucí“. Jediné, co lze o subjektu jakožto takovém ohnisku vypovídat, je jeho vyvolanost a povolání k tomu, aby byl připraven zprostředkovat uskutečňování toho, co nevyplývá jednoznačně ani ze situace, ani z jeho vlastní minulosti (resp. toho, co z ní jako relikty a materiál pozůstává). V tom smyslu je každý subjekt čímsi jedinečným a vůči veškeré předmětnosti i nepředmětnosti distancovaným, zároveň však na obojím relativně (částečně, nikoli naprosto) závislým.

(Písek, 040525-2.)